

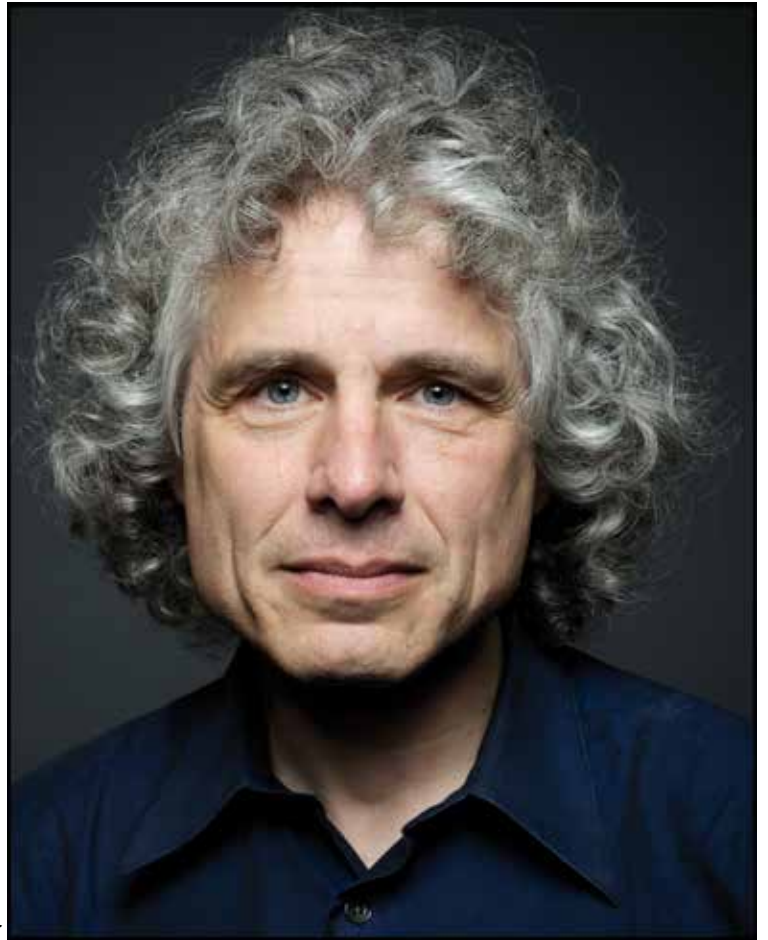
recensie

Steven Pinker. (2016). *Gevoel voor stijl: Goed schrijven voor denkende mensen* (Vertaald en aangepast aan het Nederlands door Jan Pieter van der Sterre). Amsterdam/Antwerpen: Atlas Contact. Isbn 978 90 450 2845 3, € 34,99, 320 blz.

PINKERS STIJLGEVOEL

‘In dit geestige en zeer originele boek stelt Steven Pinker vast aan welke regels goed schrijven in deze tijd zou moeten voldoen. (...) Dankzij de virtuoze vertaling van Jan Pieter van de [sic!] Sterre zijn de regels nu ook in het Nederlands te raadplegen; want Pinkers ideeën over schrijven zijn niet beperkt tot zijn moedertaal. *Gevoel voor stijl* is een goudmijn voor ieder die vooruit wil in het schrijven’ (<www.atlascontact.nl/boek/gevoel-voor-stijl/>).

Akkoord, uitgevers mogen hun koopwaar oppoetsen, maar dit proza van uitgeverij Atlas Contact stuurt de Nederlandstalige goudzoeker het bos in. Niet dat het boek van Pinker geen adviezen zou bieden aan wie beter wil leren schrijven. En ook beperken zijn ideeën over schrijven zich niet tot zijn moedertaal. Maar het grootste deel van dit stijlboek gaat over schrijven in het Engels, daar helpt geen lieve moedertje aan en ook geen Nederlandse vertaler-bewerker. Zolang het gaat over schrijfdoelen en tekststructuur zijn Pinkers analyses en adviezen (binnen een westerse cultuurkring) redelijk taalafhankelijk, maar zodra hij zich op zins- en woordniveau beweegt gaat het over Engelse zinsbouw en Engelse woorden. In dat laatste geval zit er voor de vertaler niets anders op dan de Engelse voorbeeldzinnen en -woorden te laten staan en een Nederlandse vertaling toe te voegen, die vaak Pinkers stilistische punt moet missen. En dat gebeurt erg vaak. Daardoor is een behoorlijke receptieve beheersing

Steven Pinker

van het Engels vereist om grote delen van dit boek te kunnen volgen – en degenen die over zo'n beheersing beschikken, zijn goed in staat om de originele uitgave te lezen. Over het schrijfvaardigheidsniveau van zijn doelgroep schrijft Pinker: ‘Net als de klassieke schrijfgidsen is dit boek bedoeld voor mensen die weten hoe je moet schrijven maar beter willen leren schrijven’ (p. 14). Pinker bedoelt wel degelijk mensen die weten hoe je Engels moet schrijven, maar beter Engels willen leren schrijven.

Pinker doet moeite verlichte, genuanceerde en beargumenteerde standpunten in te nemen. Dat lukt hem meestal, maar niet altijd. Waar hij wijdlopij is en bij herhaling stokpaardjes berijdt, houdt hij zich niet aan zijn eigen adviezen. Waar hij fulmineert tegen traditionele stijlregels van voorschrijvende ‘taalfrieken’, zondigt hij tegen zijn eigen geloofsartikel ‘(...) laten we oppassen voor valse

dichotomieën’ (p. 299). En zijn neiging om voorschrijvende regels te problematiseren wordt hem niet door iedereen in dank afgenomen. Zijn voorkeuren en adviezen zijn velen te subjectief. Recensent Nathan Heller schreef in *The New Yorker*: ‘[His] tendency to add complexity, ambiguity, and doubt is a troubling feature of Pinker’s rules. He fights pedantry with more pedantry’ (<bit.ly/ltn-ny>).

Als geheel is *The sense of style* een interessant en nuttig boek voor gevorderde lezers en schrijvers van Engelse teksten. Wie de originele Engelstalige uitgave (Pinker, 2014) te moeilijk vindt om te lezen, heeft voor verbetering van zijn schrijfstijl slechts beperkt profijt van de Nederlandse vertaling. EK ■

ORIGINELE VERSIE

Pinker, S. (2014). *The sense of style: The thinking person's guide to writing in the 21st century*. New York, NY: Penguin.